

3 söndagen i fastan

Tom Hardts postilla, andra årgången

Evangelium: Joh. 12:35–43.

I Guds, Faderns + och Sonens och Den Helige Andes, namn. Amen.

Denna söndags predikämne lyder: *"Kampen mot de onda makterna"*, av evangelietextens rubrik förtätat och koncentrerat till *"Kristus och världsfursten"*. Denna sköna formulering har biblisk sätta och andlig kraft, i det att den inskräper, att Kristus bara riktigt kan omtalas just som syndens och dödens och djävulens överherre, och att en kristendom, som inte predikar om Kristi seger över Satan, inte är någon kristendom alls utan ett slags religiös teaterrekvisita, en andlig tomhet, ett blott narrverk. På samma sätt kan Satan bara riktigt förstås som *"världsfursten"*, som en makt, som visserligen synliggöres i besättelser, skrik och skakningar, men som härskar vida mer på ett mycket djupare och bredare plan över en obotfärdig mänsklighet med filosofskolor och tempeloffer, alldeles som Jesus beskriver honom med orden: *"Nu skall denna världens furste utkastas"* (Joh. 12:31), som S:t Paulus omtalar honom: *"fursten över luftens härsmakt, över den andemakt som nu är verksam i de ohörsamma"* (Ef. 2:2), som Satan själv beskriver sig med det frestande löftet om *"alla riken i världen och deras härlighet"*: *"Allt detta vill jag giva dig, om du faller ned och tillber mig"*. (Matt. 4:8 ff.) Detta är den fulla och hela innebörden i motsättningen: *"Kristus och världsfursten"*.

I dagens evangelium kommer detta särskilt till uttryck i Jesu ord: *"Men om någon som är starkare än han angriper honom och övervinner honom, så tager han ifrån honom alla vapnen, som han förtröstade på, och skiftar ut bytet efter honom"*. Orden vill utlägga själva bakgrunden, orsaken till den djävulutdrivning, som skapat strid i evangeliet om vad som egentligen skett. Jesus säger sig ha utskiftat bytet, utdrivit den dövstumme anden, därför att han har övervunnit Satan i sitt angrepp på honom. Han beskriver sig själv som den *"starkare"*, som kommande med den gudomliga naturens hela tyngd och härlighet i denna kamp, som rustad med Skaparens kraft att övervinna synden, döderna och djävulen, den enda kraft, som förmår detta stordåd. Det är själva återlösningen, försoningen, den ställföreträdande tillfyllestgö-

relsen, den heliga *"satisfactio vicaria"*, långfredagens kamp i det stora lidandet, *"passio magna"*, som Jesus föregriper med sina ord. Korset kastar sin välsignande slagskugga över dagens händelser, också om det ännu inte rests på Golgata. Det är denna Starkares seger, som så klangfullt framställs av S:t Athanasius av Alexandria, rättrogenhetens fader, i ett ord, som andrages som belägg av våra evangelisk-lutherska bekännelseskrifter: *"Ordet som utsträcker sin lekamliga hand, botar den febersjuka och med mänsklig stämma uppväcker Lasarus och med på korset utsträckta händer nedslår fursten i himlarymden"*. (SKB, s. 697) Så visar S:t Athanasius på den Starkares ursprung, på hans krafts upphov, på att han är Ordet av evighet, och att detta Ord verkar i undren och försoningen, i helbrägdagörelserna och på korset, och att samma kraft verkar i det ena som det andra. Undren för fram till det stora undret, till den avgörande segern över Satan, till att vi tas ut ur Satans herradöme och insättes i Guds genom *"de genomborrade händer"* (sv. ps. 575:6), genom Jesu offer, genom Kristi för oss offrade lekamen och blod.

När vi så nått fram till själva segern över Satan, till det, som möjliggjorde utskiftandet av bytet, botandet av den dövstumme, blir det uppenbart, att Satan också i detta nu, i vår egen situation, kastas ut, drivs bort, besegras. Det sker, närhelst evangeliet om långfredag och påsk predikas och tros. Det sker, närhelst dopet meddelas och brukas i daglig bättring. Det sker, närhelst avlösningen avkunnas och mottages. Det sker, närhelst Kristi lekamen och blod framräckes och omfattas som odödlighetens läkemedel, som motgift mot Satans onda gift, som de heliga gåvor, i vilka Satan besegrats, och inför vilka han måste fly. Så är Ordets och sakramentens heliga ämbete i denna dag rustat och beklätt just med den fullmakt, som hörs i själva öppningsorden i vårt evangelisk-lutherska dop: *"Vik härifrån, du orene ande, och giv Den Helige Ande rum!"* Härom säger vi så:

- I. vi hör antingen Kristus eller Satan till,
- II. vår övergång från Satan till Kristus sker genom tron på Ordet,

III. vår återgång från Kristus till Satan är avfalllets möjlighet.

I. Vi hör antingen Kristus eller Satan till.

Jesus säger i dag: *"Den som icke är med mig, han är emot mig, och den som icke församlas med mig, han förskingras"*. Det är ett ord, som måste förstås mot bakgrunden av de olika reaktioner, som Jesu djävulsutdrivning framkallat. Här finns det öppna, grova hatet mot Kristus, uttryckt i orden: *"det är med Beelsebul, de onda andarnas furste, som han driver ut de onda andarna"*. Samtidigt finns andra, mer nyanserade, prövande hållningar och en allmänt förundrad, frågande mängd. I trots av dessa olikheter ställer Jesus ändå dem alla inför alternativet: *"Den som icke är med mig, han är emot mig"*. Det finns bara två världar, Guds rike och Satans rike, och inget neutralt område finns däremellan.

II. Vår övergång från Satan till Kristus sker genom tron på Ordet.

Dagens evangelium slutar med Jesu ord: *"Ja, saliga*

äro de som höra Guds Ord och gömma det". Detta är summan, slutordet, sammanfattningen. Här handlar det inte om några särskilda handgrepp eller formler, varigenom jag manipulerar Gud och Satan. Det handlar i dag som alla dagar om ett enda: att göra bättring och att sålunda genom tron på bättringens dop till syndernas förlåtelse gå från mörkret, domen, skulden till ljuset, frikännandet, rättfärdigheten. Detta och inget annat är vägen från Satan till Gud.

III. Vår återgång från Kristus till Satan är avfalllets möjlighet.

När Jesus i dag talar om en ond ande, som säger: *"Jag vill vända tillbaka till mitt hus, som jag gick ut ifrån"*, sker det, för att vi idag skall predika om avfallet, och därför att denna predikan är nödvändig. Vi, som tror och talar bibliskt om Satan, kan falla offer för somliga djävulsutdrivares öde: att övermannas av de demoner, som de ordat så säkert och stortaligt om. Vi beträder minerad mark, och vi måste stadigt hålla oss i tron till Ordet som enda ljus på vår väg, Ordet till syndare, Ordet om daglig bättring.

Amen.